

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 157/2021
15.09.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марија Јоксовић адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1155/20 од 01.10.2020. године, у седници већа одржаној дана 15.09.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1155/20 од 01.10.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врбасу П 697/19 од 06.02.2020. године, у првом ставу изреке обавезана је тужена да тужиоцу, на име накнаде штете за душевне болове због умањења животне активности, исплати 500.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. У другом ставу изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 81.300,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности одлуке до исплате. У трећем ставу изреке тужилац је ослобођен плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1155/20 од 01.10.2020. године усвојена је жалба тужене и преиначена првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да му, на име накнаде штете за душевне болове због умањења животне активности, исплати 500.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, као и да му накнади трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је, са позивом и на одредбу члана 404. ЗПП, благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

О ревизији тужиоца није одлучивано на основу члана 404. ЗПП (посебна ревизија) зато што је ревизија увек дозвољена ако је другостепени суд преиначио првостепену пресуду и одлучио о захтевима странака (члан 403. став 2. тачка 2. ЗПП).

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је учествовао у оружаним сукобима на територији Републике Хрватске у периоду од јуна 1991. године до 31.08.1991. године, јер је био на одслужењу редовног војног рока у ВП ... . Тада је обављао послове рашчишћавања барикада, односно разминиравања и минирања подручја у Вуковару. Дана 31.08.1991. године је са својом јединицом отишао у Осиек како би очистили пут од мина под дејством непријатељске ватре. У повратку су нападнути од стране Збора народне гарде па је тада један пројектил погодио борбено оклопно возило - транспортер у коме се налазио тужилац и још неколико војника и један од војника је разнесен. Тужилац је погођен гелером у врат, а добио је и друге повреде. Наредног дана војници су транспортовани хеликоптером на ВМА. Тужилац је у септембру 1991. године лечен на ВМА, а затим је био на кућном лечењу и због овог догађаја су већ тада код њега почеле да се јављају психичке тегобе и да му се нарушава психичко здравље. Пострауматски стресни поремећај је тужиоцу дијагностикован приликом лекарског прегледа дана 02.02.2014. године. Тужилац је лечен од 21.10.2014. године до 07.11.2014. године на психијатријском одељењу Опште болнице у ... . Крај лечења тужиоца је био 07.11.2014. године јер је тада отпуштен из болнице.

Тужбом поднетом 29.05.2019. године тужилац је тражио накнаду нематеријалне штете за душевне болове због умањења опште животне активности. Тужена је оспорила тужбени захтев и истицањем приговора застарелости (члан 360. став 3. Закона о облигационим односима).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања другостепени суд је правилном применом материјалног права преиначио првостепену пресуду и због застарелости тужиочевог потраживања одбио његов тужбени захтев.

Нематеријална штета коју тужилац потражује у овом спору последица је оружаних сукоба на делу територије бивше СФРЈ, у којима је тужилац одређено време учествовао и као припадник оружаних снага те државе.

Штета проузрокована припадницима бивше ЈНА у оружаним сукобима са паравојним формацијама бивших република СФРЈ до дана њиховог међународног признања од стране Генералне скупштине Организације Уједињених Нација (22.05.1992. године) проузрокована је кривичним делом оружане побуне из члана 124. КЗЈ, па њено потраживање застарела у року од 15 година прописаном за застарелост кривичног гоњења за то дело (члан 377. став 1. Закона о облигационим односима). Овај рок је објективног карактера и почиње да тече од дана извршења кривичног дела (члан 361. став 1. Закона о облигационим односима), а застарелост наступа протеклом последњег дана тог рока (члан 362. Закона о облигационим односима). Застаревање не тече (застој) за све време за које оштећеном повериоцу - тужиоцу, због оружаних сукоба или непосредне опасности таквих сукоба на подручју његовог пребивалишта,

није било могуће да судским путем захтева досуду накнаде штете (члан 383. Закона о облигационим односима).

С обзиром на изложено, тужиочево потраживање је застарело јер је протекао објективни рок од 15 година у којем застарева кривично гоњење кривичног дела оружане побуне из члана 124. КЗЈ, рачунајући од дана извршења кривичног дела дана 22.05.1992. године до подношења тужбе дана 29.05.2019. године.

Изјављеном ревизијом, по оцени Врховног касационог суда, неосновано се оспорава правилност примењеног материјалног права.

Када је штета проузрокована кривичним делом, а за кривично гоњење је предвиђен дужи рок застарелости (дужи од пет година), примењује се привилеговани рок застарелости потраживања накнаде штете у трајању рока за застарелост кривичног гоњења. Рок застарелости кривичног гоњења почиње да тече од дана када је кривично дело извршено. Код продуженог кривичног дела рок застарелости почиње тећи од дана када је извршено последње кривично дело које улази у састав продуженог кривичног дела, а код трајних кривичних дела рок застарелости почиње да тече од престанка противправног стања. С обзиром да се у том случају не примењује рок застарелости прописан чланом 376. став 1. и 2. Закона о облигационим односима, на чијој примени тужилац истрајава током поступка и у ревизији, сазнање за штету и њеног учиниоца нема значаја за застарелост штете проузроковане кривичним делом. Тужилац је накнаду штете могао тражити само до истека рока застарелости кривичног гоњења кривичног дела оружане побуне, у року од 15 година од извршења тог кривичног дела. У односу на тужиоца није постојао застој у рачунању застарелости потраживања јер је и у време и након повређивања имао пребивалиште у Републици Србији. Због тога је престало право тужиоца да од тужене захтева испуњење обавезе накнаде штете, у смислу члана 360. став 1. Закона о облигационим односима.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић